

Стратегија развоја туризма општине Лапово

ОПШТИНА ЛАПОВО

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ЛАПОВО

2020-2025

Септембар, 2019, Лапово

Стратегија развоја туризма општине Лапово

САДРЖАЈ

Општи подаци	4
УВОД	5
1. ГЕОГРАФСКИ И ГЕОСТРАТЕШКИ ПОЛОЖАЈ ОПШТИНЕ ЛАПОВО	6
1.1. Географско-демографске карактеристике општине	6
1.2. Рељеф	7
1.3. Планине	8
1.4. Воде	8
1.5. Клима	9
1.6. Геостратешки положај	11
1.7. Природне карактеристике	12
1.8. Шуме	12
1.9. Животна средина	13
1.10. Стање Ваздуха	13
1.11. Стање вода	14
1.12. Стање земљишта	14
1.13. Управљање отпадом	15
2. ИНФРАСТРУКТУРА	15
2.1. Транзит– о путевима у лапову и положај	16
2.2. ПГТ саобраћај	17
2.3. Водопривреда	18
3. СТАНОВНИШТВО ОПШТИНЕ ЛАПОВО	19
3.1. Број становника	19
3.2. Основни континенти становништва	21
3.3. Образовна структура становништва	21
3.4. Становништво према активности	22
3.5. Домаћинства према броју чланова	22
4. СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА СРБИЈЕ	23
5. ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА СРБИЈЕ	25
6. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН	26

Стратегија развоја туризма општине Лапово

7. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР И СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА	28
8. МЕТОДОЛОГИЈА	29
9. ВИЗИЈА ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ЛАПОВО	30
10. ОБЛАСТИ ДЕЛОВАЊА И ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА	31
11. ТУРИСТИЧКО ПОЗИЦИОНИРАЊЕ ОПШТИНЕ ЛАПОВО	31
12. ТУРИЗАМ	32
13. КРИТЕРИЈУМИ ЗА ТУРИСТИЧКУ ВАЛОРИЗАЦИЈУ	33
14. РАЗВОЈ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА	34
15. ТРАНЗИТНИ ТУРИЗАМ	34
16.ПРОИЗВОДИ У ОКВИРУ РУРАЛНОГ ТУРИЗМА	36
17. ТУРИСТИЧКЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ	36
18.ПРАТЕЋЕ ДЕЛАТНОСТИ	37
19. МАРКЕТИНГ ПЛАН ДЕСТИНАЦИЈЕ ЛАПОВО	38
20. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА,МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА	41

Стратегија развоја туризма општине Лапово

Општи подаци

Општина:	Лапово
Адреса:	Његошева 18, 34220 Лапово, Република Србија
Број телефона - централа:	+381 34 853 159
Број факса - централа:	+381 34 853 105
ПИБ:	101888526
Матични број:	7713754
E-mail:	office@lapovo.rs
Интернет адреса:	www.lapovo.rs
Врста документа:	Стратегија развоја туризма општине Лапово
Време израде документа:	2019
Површина општине:	55 km ²
Становништво:	7143
Регистарска ознака:	КГ
Регион:	Шумадија и западна Србија
Округ:	Шумадија

УВОД

Много је разлога да се туризам у Србији сматра делатношћу са изразитим шансама за развој, посебно на нивоу локалних структура, где се очекује перманентан раст, како због великог броја ресурса тако и због њиховог квалитета. Планирање и развој туризма једне општине базира се на анализи друштвеног и економског стања, како у општини тако и у њеној околини, који су често у нескладу.

Планирање развоја туризма, такође, базира се на туристичкох валоризацији природних и антропогених ресурса, оцени туристичко-географског положаја општине као и стању на туристичком тржишту. Стога је неопходно темељно уочити све чиниоце који утичу, или би могли да утичу, на развој туризма. Планирањем развоја туризма општина доноси одређене одлуке које се спроводе у будућности и тиме одређује правац развоја привреде односно, у овом случају, привредне делатности – туризма. Због специфичне комплексности туризма као привредне делатности, израда плана развоја туризма мора да обухвати веома широку лепезу утицаја.

Основни задатак документа јесте да одреди визију будућности, пружи решење друштвених, економских, техничких и институционалних проблема, као и проблема који се у овој делатности јављају у Општини и њеној околини, а такође и да прикаже могућности прилагођавања трендовима развоја туризма у земљи и свету. Предмет анализе Плана представљају ресурси који се налазе на територији општине Лапово. Такође, анализом су обухваћени сви потенцијални простори у општини који могу имати одређену туристичку вредност. Међутим, како туризам као појава не признаје административне границе, у одређеним деловима студије анализира се и шире подручје Општине. Циљ документа је да се анализом укупног туристичког потенцијала општине Лапово са становишта туризма, спорта и рекреације утврде правци развоја туризма као и да се дефинишу стратешки циљеви, приоритети и мере.

Циљ је да се на основу утврђених оцена вредности и значаја туристичких потенцијала дефинишу простори са јаким потенцијалима за развој, затим простори који немају потенцијала, и на крају простори који могу бити стубови развоја, али је потребно решавати одређене недостатке. Сврха документа је да се на свеобухватан начин прикажу резултати анализе стања и оцене туристичких вредности као полазне основу за израду стратегије развоја туризма, као и да се прикажу резултати синтезе прикупљених информација и података у форми праваца развоја туризма, стратешких циљева развоја, туристичких производа и других одредница развоја туризма. Потреба стратешког планирања у туризму, између осталог, базирана је на карактеристикама туристичке тражње и туристичке понуде што представља део анализе окружења општине Лапово и анализе тржишта. Изразито динамична и променљива тражња стоји насупрот релативно статичној и непроменљивој туристичкој понуди. Неплански развој туристичке понуде и погрешан избор елемената на којима се базира развој суштински утиче на развој ове привредне делатности.

1. ГЕОГРАФСКИ И ГЕОСТРАТЕШКИ ПОЛОЖАЈ ОПШТИНЕ ЛАПОВО

1.1. Географско-демографске карактеристике општине

Општина Лапово налази се у централном делу Републике Србије, у северозападном делу Шумадијског округа коме административно припада. Са укупном површином од 5.522 хектара, чини 2,3% укупне површине Шумадијског округа, представљајући, по величини, његову најмању општину. Целокупна дужина границе општине износи 40 км. Сама општина окружена је са јужне стране општином Баточина, источне, општином Свилајнац, северне, општином Велика Плана, док се са западне стране граничи са општином Рача. У састав општине Лапово улазе свега два насеља: варошица Лапово и истоимено село.

Прецизније, општина Лапово се налази између 44°08'45" и 44°13'30" северне географске ширине и 21°01'20" и 21°09'30" источне географске дужине (по Гриничу). Удаљена је од Београда 106 км, од Крагујевца 31 км, док је удаљеност од Ниша 129 км.

На територији општине Лапово, по последњем званичном попису, спроведеном 2014. године живи 7550. становника или 2,6% целокупне популације Шумадијског округа. По овом параметру (броју становника), чини најмању општину поменутог округа. Просечна густина насељености износи 137 становника по км² - после града Крагујевца највећа је у Шумадијском округу.

Општина Лапово се налази на 107м надморске висине и лежи у средишњем делу тока Велике Мораве, између њених притока, река Раче и Лепенице, на прелазу алувијалне равни ове реке у ниско побрђе крајњих изданака планине Рудник.

Први писани трагови о Лапову потичу из 12. века у којима се насеље помиње под именом Шавче. Међутим, овај податак није довољно поуздан. Знатно су поузданији подаци из доба након Косовског боја у којима се насеље помиње под називом Хлапова Пољана. Средином 19. века насеље добија данашње име Лапово.

1.2. Рељеф

За морфоструктуру општине Лапово од значаја је радијално раседна тектоника. Регионални, продужени, покривени багрдански расед меридијанског правца, који се пружа западним ободом алувијалне равни Велике Мораве, пролази кроз средишњи део општине, иницирајући присуство значајне дислокације. Дуж овог раседа спуштено је источно крило, односно простор данашње алувијалне равни.

На територији лаповске општине овај расед пресеца баточински расед који се пружа правцем исток - запад, дуж доњег тока Лепенице. Он је, највећим делом, покривен квартарним наносима. Покривени марковачки расед који пресеца багрдански у селу Марковац, пружа се северном страном лаповске општине, долином Раче, правцем југозапад - североисток. Ови раседи имају посебан значај код неотектонских покрета. О томе сведочи и околност да подручје општине Лапово припада зони осмог степена сеизмичког интензитета. У целини је заступљен рељеф живе пластике, изграђен тектонским и речно - денудационим процесима. Најкарактеристични облик рељефа који припада лаповској општини је део долине Велике Мораве и њених притока, Лепенице и Раче.

Инундациона раван Велике Мораве, ширине 3 - 4 км, просечне висине 105 м, захвата источни део општине. Лаповско ниско подбрђе, као крајњи изданак планине Рудник,

умногоме карактеришу ниске, распљоштене и благе косе и косице, међу којима су плитке долине текућих вода и суве јаруге. Оваква конфигурација терена, уз присуство осталих фактора, омогућава гајење разноврсних пољопривредних биљних култура.

Ниски део општине Лапово је у алувијалној равни, са обе стране ранијег корита реке Лепенице које, пак, ограничава насеље од лепеничко-моравске инундационе равни. Јужни крај насеља је на излазу реке Лепенице у великоморавску равницу - испред ушћа реке Лепенице у Велику Мораву

1.3. Планине

Општина Лапово смештена је на алувијалним равнима Велике Мораве, њених притока, Лепенице и Раче, на 107м просечне надморске висине, тако да на њеној територији нема висинских масива. Лаповско ниско побрђе представља крајњи изданак Рудника, највеће планине Шумадије и умногоме је окарактерисано ниским, распљоштеним и благим косама и косицама међу којима су плитке долине текућих вода и суве јаруге.

1.4. Воде

На разноврсност хидролошких карактеристика општине Лапово утицали су рељеф, клима, вегетација и деловање становништва. На територији општине заступљене су подземне и површинске воде. Подземне воде су од великог значаја за општину Лапово, пре свега због слабе издашности извора. Значајан део територије општине изграђен је од речних наноса који су препознатљиви као богати колектори са одличним могућностима експлоатације подземних вода. Стога су вршена испитивања установила да се из каптажа у алувијалној равни Велике Мораве, у пределу Багрдан - Лапово, може захватити од 200 до 240 л/с воде. Овај алувијон између Багрдана и Лапова различите је дебљине. Највећа утврђена могућност алувијона, ближе ушћу реке Лепенице, износи 19 м. У горњем делу рејона Брзан - Лапово водоносни слој има највећу дубину, 4 - 5 м. Идући низводно ка Лапову, дебљина овог слоја се повећава, достижући вредност од 6 до 8 м. Површинске воде су од изузетног значаја за привреду општине Лапово, пре свега пољопривреду.

Већ смо напоменули да се општина Лапово налази на десној страни средишњег тока Велике Мораве, између њених притока, река Лепенице и Раче.

Велика Морава, заједно са својим природним наставком Јужном Моравом, највећа је река Републике Србије, дуга 295 км. Слив Велике Мораве чини 41,5% површине Републике Србије. Представља типичну равничарску реку која нема устаљено корито. У њеној инундационој равни, на територији општине Лапово, трагови напуштеног корита налазе се у потесу Криваја и северно од потеса Дубова, где је заостала већа

Стратегија развоја туризма општине Лапово

мртваја. Укупна дужина ове реке на територији општине Лапово износи 12 км. Иако постоје подаци да се на овој реци некада обављала пловидба, данас о томе нема ни помена. Утицај човека на промене физичко-географског процеса у долини и сливу Велике Мораве довео је до екстерног режима који се огледа у максималном протицају од 2.600 м³/с и минималном од 26 м³/с. У новије време, ова река је исправљена пресецањем меандре тако да сада њена дужина, поред старог корита које припада општини Лапово, износи око 7 км. Дуж новоформираног, нерегулисаног тока подигнут је насип који штити насеља од поплава.

Лепеница је, после реке Јасенице, највећа притока Велике Мораве. Својим доњим, регулисаним током ова река протиче кроз југоисточни део општине Лапово, дужином од 5 км. Лепеница се убраја у реке сиромашне водом. Према неким старијим подацима, њен просечан годишњи протицај код водомерне станице Рогот, недалеко од општине Лапово и ушћа у Велику Мораву, износио је 1,99 м³/с.

Рача је река која тече северним делом општине Лапово дужином од 7 км и чини природну границу општине. Ова река има екстремни режим и може се рећи да припада повременим водотоцима јер за време сушних година, током лета, пресушује. Према ранијим испитивањима, средњи протицај реке Раче износио је 1,5 м³/с.

Поред наведених водотокова, од значаја за хидролошке карактеристике лаповског краја су и мањи водотоци: Куси, Липарски, Казански, Грабовачки, Слатински, Сипићки и Жујевачки поток.

На крају овог дела у којем су представљене хидролошке карактеристике лаповске општине треба истаћи да на њеној територији нема вештачких акумулација, али да су у алувијалним равнинама Велике Мораве и Лепенице настала језера, у удубљењима насталим након експлоатација песка и шљунка. Постоје два оваква језера. Веће од њих налази се недалеко од ранжирне железничке станице, а мање код варошице Лапово.

1.5. Клима

Са становишта климатских карактеристика, општину Лапово одликује умерено-континентална клима, релативно хладне зиме, јесени незнатно топлије од пролећа и умерено топла лета. Период са средњом дневном температуром изнад 5°Ц трају доста дуго, почиње у првој половини марта, а завршава се крајем новембра. То условљава дуго трајање вегетационог периода, око 8,5 месеци.

Према подацима који се односе на раздобље 1981-2010, средња годишња вредност релативне влажности ваздуха износила је 75%.

Највећа количина падавина је током јуна, а најмања током фебруара, јануара и марта. Средње вишегодишње количине падавина износи 637,2 мм. Средња вишегодишња температура ваздуха износи 10,8°Ц. Најхладнији месец је био јануар (просечна температура износи 2,9 °Ц), а најтоплији јул (просечна температура износи 25,1°Ц).

Стратегија развоја туризма општине Лапово

Годишње суме трајања сунчевог сјаја (инсолације), како бележи метеоролошка станица Смедеревка Паланка, која је најближа по карактеристикама Лапову, износи за 2015. годину 2298,3 часова. Најниже суме трајања сунчевог сјаја јављају се у јануару (средња вредност за јануар износи 87 часова годишње), док су највише вредности карактеристичне за летњи период-просечно 362,3 часова за јули месец.

Током посматраног периода 1981-2010. године, уочено је да у децембру месецу небо највише бива покривено облацима, док је током августа најведрије.

Средња годишња вредност атмосферског притиска се крече у интервалу од 1000,8 мб (месец мај) до 1017,1 мб (децембар). Средња годишња вредност износи 1004,4 мб.

У даљем тексту изнети су подаци који се односе на климатске параметре општине Лапово за 2015. годину:

- Најхладнији месец: јануар - просечна температура: 2,9 °Ц
- Најтоплији месец : јул - просечна температура: 25,1 °Ц
- Просечна годишња температура: 12,9 °Ц
- Највлажнији месец: децембар - просечна влажност: 88%
- Најсушнији месец: јул - просечна влажност: 58%
- Просечне годишње падавине: 667,5 л/м²
- Број дана са јако ниском температуром (испод нуле) – 79 дана
- Број дана под снегом - 15 (највише у јануару: 11 дана)
- Највише падавина – месец: септембар, просек: 102,9 л/м²
- Најмање падавина – месец: јул - просек: 1,7 л/м²
- Просечан број сунчаних сати - 6,3 х/дан
- Последњи пролећни мразеви – месец: април
- Први јесењи мразеви – месец: октобар
- Дебљина снежног покривача: 8цм
- Број снежних дана: 15
- Укупна годишња инсолација: 2298,3 часова
- Најдужа инсолација – месец: јул ,просек: 362,3 часова
- Најкраћа инсолација – месец:јануар ,просек: 87 часова

1.6. Геостратешки положај

Општина Лапово смештена је на месту где се од тзв. Великоморавског пута меридијанског правца (С–Ј) одвајају упореднички путеви, долинама река Лепенице и Раче. Наведеним природним правцима воде врло значајне комуникације – уздужна, железничко-друмска, удвојена Балканска магистрала као и лепеничка и рачанска трансверзала у облику железничко-друмске, односно друмске комуникације.

Прва од наведених комуникација која се пружа долином Велике Мораве, од давнина је имала велики значај. Данас се јавља у виду модерног аутопута Е-75 у дужини од 8,7 км на територији лаповске општине, као и у облику међународне железничке пруге Београд - Скопље - Атина у дужини од 8,5 км и са железничким чвором управо на територији општине. Обе ове саобраћајнице воде средишњим делом општине Лапово, пружајући се правцем север - југ.

Поред ових, важне саобраћајнице представљају трансверзални комуникациони правци долинама Лепенице и Раче. Савремени асфалтни пут и железничка пруга који воде долином реке Лепенице, повезују општину Лапово са градом Крагујевцем и општином Краљево.

Долином река Раче, Јасенице, Кубршнице и Пештана води магистрални пут Марковац - Рача - Наталинци - Топола - Аранђеловац - Лазаревац који, преко суседног Марковца, спаја Лапово са Ибарском магистралом. На другој страни, према истоку, општина Лапово је савременим асфалтним путем повезана са Свилајнцем.

Постојеће саобраћајнице, уз близину тока Велике Мораве, указују да општина Лапово има изузетно повољан геостратешки положај који се огледа у доброј повезаности са осталим деловима Републике Србије.

На крају наводимо и удаљености општине Лапово од суседних општина и већих градова у Републици Србији. Удаљеност од града Крагујевца износи 31 км, од града Београда 106 км, од града Ниша 129 км, од општине Краљево 82 км, од општине Рача 12 км, од општине Велика Плана 21 км, од општине Свилајнац 10 км, од општине Јагодина 29 км.

1.7. Природне карактеристике

Посматрајући педолошки састав земљишта општине Лапово, уочавамо да преовлађују два типа: гајњача и алувијална земљишта.

Гајњача је тип земљишта који покрива 45% лаповског атара. Она представља секундарни тип земљишта лаповског атара, а настала је од смонице, уништавањем шума и деловањем атмосферских појава. Овакво земљиште је лако обрадиво, јер је растресито по површини. На територији лаповског атара јавља се у два облика: права (очувана) гајњача и гајњача у оподзољавању.

Боја хумусног хоризонта праве гајњаче најчешће је смеђа. Могућности овог земљишта, рачунајући од површине до матичног супстрата, креће се од 85 до 185 цм, а најчешће варира од 100 до 140 цм. Садржај хумуса у овом земљишту креће се од 3 до 4%.

Гајњача у оподзољавању представља земљиште са лошијим особинама у односу на праву гајњачу. Могућности овог земљишта крећу се од 70 до 130 цм, при чему је развијеност активног хоризонта од 30 до 50 цм.

Алувијална земљишта покривају преосталих 55% лаповског атара и то његов средишњи и источни део. Настала су таложењем речног материјала након изливања река Велике Мораве, Лепенице и Раче. Алувијална тла спадају у групу плодних земљишта, углавном богатих хумусом. Ово земљиште се на територији лаповског атара јавља у два облика: алувијуми и алувијалне смонице.

Алувијум представља дубоко, растресито земљиште, богато хумусом. Најчешће је смеђе боје која, на већим дубинама, прелази у сиву. Иако има релативно плитку издан, допушта примену агротехничких мера, почев од дубоког орања, примене ђубрива до наводњавања. Ово земљиште, погодно за ратарску производњу, распрострањено је дуж обала Велике Мораве и Лепенице, простирући се на око 25% лаповског атара. Са морфолошког аспекта, тзв. моравски алувијум који спада у групу лаке иловаче, разликује се од лепеничког који се може сврстати у иловачу, а на већим дубинама, у тешку иловачу. Дебљина алувијума износи 2 м, а на појединим локацијама је и већа. Сматра се да је ово земљиште, уз одговарајућу примену агро-техничких мера, погодно за производњу ратарских и повртарских култура.

Алувијална смоница, тип земљишта који је заступљен у средишњем делу лаповског атара и дуж обала реке Раче, покрива 30% површине поменуте територије. Ово земљиште спада у групу средње дубоког и дубоког, а иловастог је и глиновитог механичког састава. Могућност активног слоја је 130 цм и код појединих локација садржај хумуса може значајно варирати. Може се рећи да има високу пољопривредну вредност и да се, уз редовну примену агро-техничких мера и ширег наводњавања, могу постићи високи приноси.

1.8. Шуме

Шумске површине захватају близу 400 хектара укупне површине општине. Главни представници шумског покривача су лишћари: багрем, брест, клен и цер. На подводним теренима поред река, заступљени су и други лишћари: бела врба, црвена врба и топола.

На територији општине има 374 хектара шумског земљишта, које је у потпуности у приватном власништву.

Руде Алувијални наноси Велике Мораве садрже огромне резерве шљунка и песка који се, за грађевинске потребе, експлоатишу из њеног приобалног појаса. На територији Лапова има неколико већих шљункара.

У западном делу територије општине, у потесу Гвоздењак, некада је експлоатисан мањи, тзв. општински мајдан камена.

До сада откривене најзначајније појаве неметаличних минералних сировина на теренима општине Лапово су оне које могу бити „приведене” у лежишта грађевинског материјала, у првом реду квалитетни шљункови експлоатисани из алувијалних наслага Велике Мораве. Алувијални седименти Велике Мораве су потенцијални носиоци расипних лежишта корисних минерала који могу да имају примену у разним гранама индустрије и занатства (индустријска сировина, јувелирни камен и др).

Лежишта шљунка се експлоатишу из долине и корита Велике Мораве источно од Лапова, из спрудова седимената корита око великих меандара реке (меанадар Лаповски кључ припада општини Лапово). Узводно, у суседном меандру на локалитету Врбак, налази се друго лежишта шљунка, у граничном подручју општина Лапово и Свилајнац.

Перспективне сировине које би требало истражити су лежишта кречњака, раније коришћеног за грађевински материјал и лежишта архитектонског (уљасног) камена.

1.9. Животна средина

Према категоризацији локалитета (на основу врсте и количине загађивача), наведеној у подацима Просторног плана Републике Србије (ППРС), Лапово припада трећој категорији. Не постоје локалитети на којима је прекорачена граница загађења токсичним материјама и штетним енергијама, али је уочен проблем угрожавања простора буком, непријатним мирисима, индустријским, комуналним отпадом и саобраћајем. У овој групи су околине локалитета друге категорије, на растојању од 10 км, у правцу доминантног ветра: великих загађивача, средњих загађивача (у које спадају и коридори ауто-пута) и малих загађивача.

Потенцијални негативни ефекти који би могли настати уколико се не примени савремени начин планирања простора са еколошког и аспекта заштите животне средине, испољили би се на целокупну екосистемску равнотежу и појединачне елементе: ваздух, воду и земљиште

1.10. Стање ваздуха

Проблематика аерозагађења, актуелна на глобалном нивоу, испољава се на различитим степенима организације система. Током интензивне урбанизације, доминира као значајна нус појава, посебно на подручјима која су у директном контакту са саобраћајним токовима. Поред тога, квалитет ваздуха непосредно је завистан од климатских одлика и временских прилика (падавине, струјање ваздуха и сл). Како би се добили релевантни показатељи стања аерозагађености неког подручја, неопходан је континуирани мониторинг (неколико година) великог броја параметара који утичу на квалитет ваздуха.

Стратегија развоја туризма општине Лапово

С обзиром да стални мониторинга квалитета ваздуха није успостављен, процена стања његовог квалитета може се приказати на основу присутних емитената загађујућих материја, њиховог размештаја, капацитета на територији општине и ближе околине.

Од потенцијалних загађивача ваздуха на подручју Лапова, пре свега треба издвојити друмски и железнички саобраћај као и индивидуална ложишта. Територијом Лапова пролази деоница ауто-пута Београд - Ниш (Е-75), затим магистрална, двоколосечна пруга међународног карактера Београд - Ниш, железничка пруга Лапово - Крагујевац, а на овој територији је лоциран и железнички чвор Лапово. Наглашено саобраћајно оптерећење инфраструктурних система знатно утиче на квалитет ваздуха. Позитивна активност тумачена и као једна од мера предузетих зарад побољшања квалитета ваздуха је гасификација општине који се већ спроводи.

1.11. Стање вода

На територији општине Лапово постоје значајни водотокови: Велика Морава, Лепеница, Рача, док кроз само насеље протичу Казански и Липарски поток. Такође, на овом подручју се налази и извориште водоснабдевања “Гаревина”.

Имајући у виду зоне ауто-пута, железнице, обрадивих пољопривредних површина, неадекватно депонованог отпада, може се рећи да постоје загађивачи који нарушавају квалитет површинских и подземних вода.

Међу главним узрочницима загађења површинских и подземних вода на територији општине издвајају се комуналне и индустријске отпадне воде (непостојање канализационог система с једне, и велики број неадекватних септичких јама, с друге стране) и отпадне воде са ранжирне и дезинфекционе станице које се, непречишћене, одводе до старог корита Лепенице и ту испуштају.

Такође, само је најужи, централни део насеља прикључен на кишну канализацију, тако да се и атмосферске отпадне воде јављају као узрочници загађења вода на територији општине.

Како је тенденција развоја Лапова усмерена ка развоју индустријских зона, једна од мера заштите вода била би изградња система за предtretмане (у оквиру производних погона) и изградња централног постројења за пречишћавање отпадних вода. Овакви системи за пречишћавање отпадних вода, генерално, прате сам развој индустријских зона, лоцираних на било ком подручју.

1.12. Стање земљишта

Индустријски развој Лапова умногоме ће утицати на деградацију земљишта, услед трајних, иреверзибилних промена које настају након превођења пољопривредног земљишта у грађевинско. Велике површине плодног земљишта промениће намену и бити претворене у грађевинско. На квалитет земљишта утичу сви фактори који се односе на квалитет вода.

1.13. Управљање отпадом

Компанија А.С.А. Врбак д.о.о. врши делатност сакупљања комуналног отпада са територија општина Лапова, Баточина, Деспотовац и Рача. Основана је октобра 2007. године, а са активностима је започела априла 2008. године. Тренутно, А.С.А. Врбак д.о.о. опслужује до 50 000 становника и 676 компанија.

Депоноване сакупљеног отпада врши се на модерној санитарној депонији изграђеној по највишим еколошким стандардима. Комплекс депоније заузима површину од 21 ха 93 а и налази се на територији општине Лапово. Компанија А.С.А. Еко огранак Лапово, руководи новоизграђеном депонијом и преносом искуства и знања обезбеђује да депонија служи општинама у наредних 25 година.

Општина Лапово смештена је у средишњем делу тока Велике Мораве, између њених притока река Раче и Лепенице. Инундациона равна Велике Мораве, просечне висине 105 м, ширине 3-4 км, захвата источни део територије општине Лапово и погодна је за производњу ратарских култура. Ниско побрђе општине представља крајњи изданак планине Рудник кога карактеришу ниске, расплоштене и благе косе међу којима су плитке долине текућих вода и суве јаруге. Оваква конфигурација терена, уз присуство осталих фактора, омогућује гајење разноврсних воћарских култура. У педолошком саставу земљишта доминирају два типа: гајњача и алувијална земљишта. Гајњачом је покривено 45% територије лаповског атара, а јавља се у два облика: права (очувана) гајњача и гајњача у оподзољавању. Преосталих 55% земљишта чине алувијалне равни које се такође јављају у два облика: алувијум и алувијална смоница. Ово земљиште покрива средишњи и источни део општине. Територијом општине протичу три реке: Велика Морава, дужином од 12 км, Лепеница, дужином од 5 км и Рача, дужином од 7 км чије су долине погодне за развој пољопривредне производње. Поред ових река, на територији општине Лапово заступљене су и подземне воде. Сектор пољопривреде, у укупном народном дохотку општине, остварује учешће веће од свих сектора - 2005. године 34,6% укупног народног дохотка општине. Пољопривредом се бави око 6000 становника ове општине. Пољопривреда општине Лапово интензивног је типа и, у највећој мери, обавља се, у приватним газдинствима.

2. ИНФРАСТРУКТУРА

На развој и опремљеност путне и комуналне инфраструктуре утичу:

- (а) број становника,
- (б) број и величина насеља
- (ц) број и врста привредних и ванпривредних субјеката.

Динамика и интензитет промене становништва у општини опредељујуће утиче на стамбени фонд, изградњу и мрежу путева, промене у броју комуналних прикључака (ПГТ, водовода, канализације, енергетике), размештај институција супраструктуре, локацију и опремљеност пословних и индустријских зона, као и просторно планирање.

2.1. ТРАНЗИТ – О ПУТЕВИМА У ЛАПОВУ И ПОЛОЖАЈ

Из горе уписаних података почев од 2009. па до 2015. године се може закључити да је локална путна мрежа проширена за 8,57 км савременог коловоза и да је остало 12,86 км неасфалтираних локалних улица што је 14,51% од укупне локалне путне мреже не рачунајући пољске путеве.

“Лапово Варош” - распутница - (функција, пријем и отпремање путника, сл)

- “Лапово” - првенствено путничка станица - (функција превоз робе и одржавање капацитета интерног карактера)

- “Лапово Ранжирна” - доминантна функција маневарског ранжирања теретних возова

Поред основног железничког коридора, у јужном делу се налази и магистрална железничка пруга Лапово - Краљево - Ђенерал Јанковић која се везује на железничку пругу Београд - Ниш - државна граница.

На подручју општине Лапово постоје нерегулисане конфликтне тачке на позицијама укрштања друмског и железничког саобраћаја, посебно на позицијама интензивних пешачких токова.

Општина Лапово у ближем временском периоду планира реконструкцију надвожњака изнад железничке пруге – Центар, где би се решио проблем како путнички – саобраћајни за возила, тако и пут за пешаке.

За 2017. годину је планиран завршетак прикупљања пројектно-техничке документације за реконструкцију надвожњака.

Према подацима из Генералног плана општине Лапово, за период до 2020. године, најважнију друмску саобраћајницу представљаће и убудуће ауто-пут Е-75 Београд - Ниш чија ће приступачност бити побољшана изградњом петље на новој деоници магистралног пута М-4 (државног пута и реда) Марковац - Бор.

Општина Лапово активно учествује у реализацији пројекта повезивања пута Баточина – Крагујевац са аутопутем Е-75 у потезу ”Кошута”, кроз израду пројектно – техничке документације.

Предвиђене су и саобраћајнице са источне и западне стране ауто-пута које би повезивале радне зоне са уличном мрежом и саобраћајницама вишег ранга.

Укључују се, такође, саобраћајнице нижег ранга, односно ранга градских саобраћајница и јачих сабирница које формирају примарну уличну мрежу.

Укрштања главних насељских саобраћајница и железничких пруга биће денивелисана.

У погледу железничког саобраћаја предвиђено је задржавање, реконструкција и модернизација постојеће двоколосечне електрификоване железничке пруге Београд - Ниш - државна граница са побољшањем елемената трасе за брзине до 160 км/час.

Стратегија развоја туризма општине Лапово

За железничку пругу Лапово - Крагујевац - Краљево, по подацима из Генералног плана, актуелна је изградња другог колосека и електрификација пруге са побољшањем елемената трасе за брзине до 160 км/час.

Имајући у виду да је у просторном плану подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75 дат и положај потенцијалног пловног коридора Велике Мораве са оријентационим положајем брана, развој водног саобраћаја на посматраном подручју зависиће од развојних програма Републике Србије.

2.2. ПТТ саобраћај

Претплатници на подручју општине Лапово напајају се телефонским прикључцима из дигиталне телефонске централе типа EWSD која је инсталирана 2007. године и из дигиталне телефонске централе СИ2000/224, инсталиране 1985. године. Број инсталираних прикључака у овој централни је 2593 – 2281 директних и 250 двојника. Од 2593 претплатника, 2274 су физичка, а 258 правна лица. На подручју Лапова у току је изградња МСАН-а Лапово село са планираних 920 телефонских прикључака. На посматраном подручју капацитет постојеће телефонске централе не задовољава потребе конзума, те су током прошле и ове године рађене реконструкције и проширења месне мреже. Дужина секундарне ТТ мреже износи 350 км. Постоји изграђена кабловска ТТ канализација.

На територији општине Лапово постоје две базне станице мобилне телефоније: једна МТС оператера, друга ВИП.

Постоји један објект поште: 34220 Лапово

Постоје 2 инсталирана шалтера. Оба су аутоматизована и стално активна (пошта 34220 Лапово).

Током 2007/2008. године урађена је реконструкција постојеће ТТ мреже и изграђена нова чиме би требало да се реше проблеми напајања претплатника са територије општине Лапово. Приоритетним пословима сматрају се даља проширења мреже и увођење нових услуга, пре свега АДСЛ-а и телевизије.

Мобилна телефонија Србије на овом подручју има четири преферентне зоне за изградњу базних станица, а оператер Теленор девет.

Актуелна је могућност изградње Прерадног центра који би опслуживао радне јединице Краљево, Јагодину, Крушевац и Крагујевац. На овом месту би поменуте радне јединице преузимале пошиљке из Главног поштанског центра Београд. Адекватна површина објекта предвиђеног за овај центар износи 600м², док би простор за утовар и истовар требало да заузима 800м². Центар би се налазио на самом излазу са ауто-пута, наспрам Мотела Кошута.

Укупан број становника, 7550, опслужује ЈПМ 34220 Лапово, са тројицом достављача, обзиром да су раније тај исти број становника опслуживали петорица достављача и да су постојале 2 јединице ЈПМ 34220, 34221 и истурени шалтер 34223 (Лапово Село), постоји незадовољство становништва јер није адекватно опслужено због недостатка радника. Оперативни ниво пословања поште, тренутно је на високом нивоу.

Претплатници на подручју општине Лапово напајају се телефонским прикључцима са више дигиталних телефонских централа. Број инсталираних прикључака на овим централама је преко 5000. Окабин развоја телекомуникационе мреже, планирана је

децентрализирана мрежа са преко 20 нових уређаја који би омогућили коришћење широкопојасних услуга.

Активности на децентрализираној телекомуникационе мреже подразумевају реконструкцију и проширење постојећих капацитета. На предметном подручју постоји изграђена кабловска ГТ канализација. Такође, у функцији су и две базне станице мобилне телефоније оператера Телеком Србија.

2.3.Водопривреда

Општина Лапово се налази се у Централној Србији, припада подручју Шумадијског округа и данас заједно са лицима на привременом раду у иностранству и расељеним лицима броји око 9500 становника, распоређених у оквиру једне катастарске општине.

У последњих неколико година дошло је до значајног позитивног помака са аспекта улагања како страних тако и домаћих инвеститора, тј. до отварања нових индустријских комплекса и других привредних садржаја, на подручју ове општине, што је довело до значајног проширења посебно радних и стамбених зона у оквиру обухвата новоизграђеног Главног Генералног Плана општине Лапова.

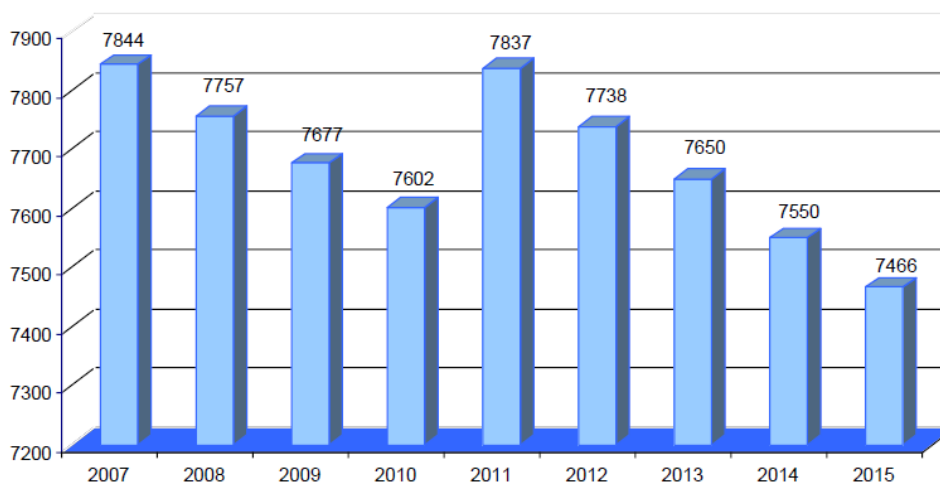
Међутим, ово подручје нема адекватно решено питање организованог, уредног, редовног и контролисаног снабдевања водом за пиће. Наиме, основно извориште које се данас користи у оквиру постојећег система водоснабдевања је извориште подземних вода под називом “Гаревина”. Посматрано по количинама воде у овом моменту, наведено извориште може да задовољи потребе конзума, али се јавља проблем са аспекта квалитета који одступа од Законом захтеваног квалитета за пијаћу воду по више параметра (нитрати, електропроводљивост, гвожђе, манган, повремена мутноћа и сл.). Осим неодговарајућег квалитета, лаповачки систем одликује и недовољни резервоарски простор, недовољни пречници како главних магистралних ценовода тако и дистрибутивне мреже, дотрајалост постојећих објеката, као и значајни губици у дистрибутивној мрежи. Напред наведено представља и главне задатке за наредни период јер развојем постојећег водоводног система доводи до стварања основе за даљи развој Општине.

Према Водопривредној Основи Републике Србије, као основном меродавном дугорочном плану за одрживи развој водног режима, на територији читаве земље, општина Лапово припада Ибарско – шумадијском регионалном систему, што никако не значи запостављање постојећих капацитета већ даље улагање у развој и унапређење постојећих капацитета, поготово што на подручју Лапова постоје реалне могућности за снабдевање квалитетном водом за пиће и за ширу околину, што у наредном периоду то треба верификовати одговарајућим истражним радовима и пројектима.

3. СТАНОВНИШТВО ОПШТИНЕ ЛАПОВО

3.1. Број становника

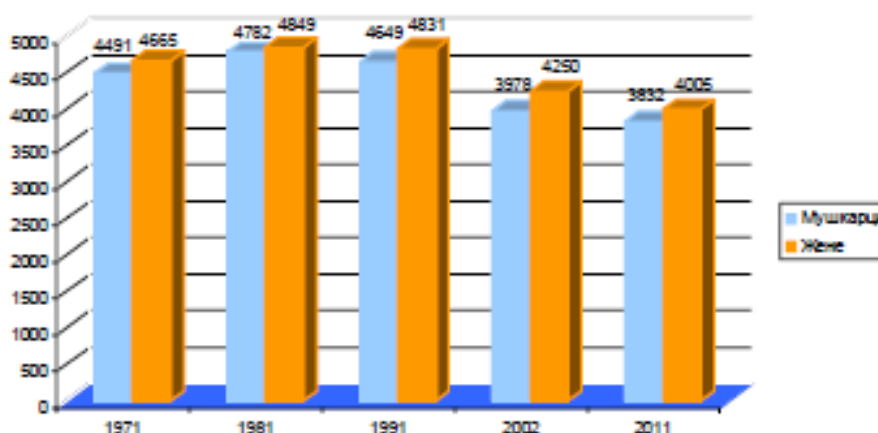
Преглед броја становника општине Лапово у периоду од 2007 - 2015. године

Извор: Републички завод за статистику

Након увида у податке из публикације Општине и региони Републике Србије, Републичког завода за статистику, који се односе на период од 2007. до 2015. године, може се констатовати да је углавном приметан пад броја становника општине Лапово. Последњи званични попис из 2011. године, сведочи да је општина Лапово бројала 7842 становника, што је за 4,69% мање у односу на попис спроведен 2002. године, када је имала 8228 становника. Према проценама Републичког завода за статистику у периоду од 2011. до 2015. године бележи се константан пад становника. Општина Лапово спада у групу малих општина те је уочљива миграција становништва ка већим привредним центрима, пре свега оним у окружењу. На овакав демографски баланс утицала је и природна депопулација као друга, битна компонента демографског процеса.

Структура становништва општине Лапово према полу

Извор: Републички завод за статистику

Стратегија развоја туризма општине Лапово

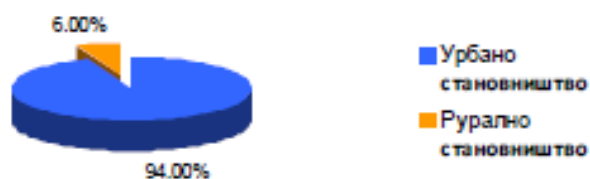
Структура становништва општине Лапово према старости формирана је директним дејством фертилитета, односно наталитета, а процес старења је, у највећој мери, условљен секуларним падом наталитета. На структуру становништва према старости утицали су смртност у мањој, односно миграције млађег становништва, у знатно већој мери. Према подацима из пописа становништва спроведеног 2011. године, највећи број становника је старости између 55. и 59. година (695), односно 8,87% укупне популације општине. Видљиво је варирање броја становника до 20. године старости.

Старосна структура становништва општине Лапово

Године старости	Година пописа становништва				
	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
0 - 4	532	611	543	319	317
5 - 9	583	626	577	429	356
10 - 14	705	548	607	521	379
15 - 19	861	584	596	499	465
20 - 24	731	723	549	559	495
25 - 29	553	850	562	494	449
30 - 34	591	757	701	485	492
35 - 39	753	526	821	499	504
40 - 44	805	620	715	628	515
45 - 49	708	695	503	694	518
50 - 54	372	822	562	592	597
55 - 59	401	682	628	424	695
60 - 64	496	337	723	469	568
65 - 69	449	344	564	503	391
70 - 74	320	399	275	530	383
75 и више	283	496	451	544	715
Непознато	15	11	103	39	

Извор: Републички завод за статистику

Однос урбаног и руралног становништва

На основу података преузетих из пописа становништва спроведеног 2011. године, да се уочити доминација урбаног у односу на рурално становништво општине Лапово. Урбано становништво живи у вароши Лапово и чини 94 % укупне популације општине, док у селу Лапово живи 470 становника – 6 %. Сеоску средину прати депопулација услед престанка биолошког обнављања, али и миграција становништва према урбаним и подручјима атрактивнијим за живот и рад. Густина насељености општине је 149,6 ст/км²

3.2. Основни контингенти становништва

Основни контингенти становништва у 2015. години

Територија	Укупно становништво		Основни старосни контингенти становништва										Очекивано трајање живота живорођене деце од 2013-2015	
			Радни 15-64		Пунолетни 18 и више		Предшколски 0-6		Школо – обавезни 7-14		Фертилни 15-49			
	Прос. старост	Индекс старења	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%	М	Ж
Шумадија	43,16	145,3	194128	67,46	239557	83,24	17816	6,19	22346	7,76	62092	21,58	73,35	77,9
Поморавље	44,53	163,9	133960	64,87	172820	83,69	11938	5,78	15423	7,47	43056	20,85	72,42	77,16
Ш и П	43,85	154,6	328088	66,17	412377	83,47	29754	5,99	37769	7,62	105148	21,22	72,89	77,53
Лапово	44,27	159,6	5026	67,32	6309	84,5	366	4,9	556	7,45	1596	21,38	75,04	77,28

Извор: Републички завод за статистику

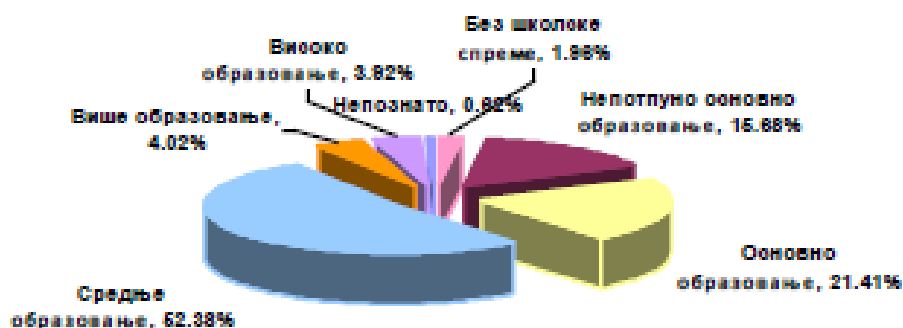
3.3. Образовна структура становништва

Становништво старије 15 и више година према полу и школској спреми, по попису из 2011. године

Територија	Мушко/ женско	Укупно	Без школ. спреме	Непот. Осн. Образ.	Осн. Образ.	Средње образ.	Више образ.	Високо образ.	Непознато
Лапово	Укупно	6785	133	1064	1453	3554	273	266	42
	Женско	3491	102	717	896	1510	127	130	19
	Мушко	3294	31	347	567	2044	146	136	23

Извор: Републички завод за статистику

У образовној структури становништва старијег од 15 година учева се да најбројнију групацију чине особе са средњим образовањем (52,38%). Само основно образовање има 21,4%, док је 17,64% посматране популације без основног образовања. На основу ових података, учева се доминантност женске популације у групацијама са нижим образовањем, односно без школске спреме или са завршених 3 разреда основне школе. Женска популација, у обема групама, чини преко 68% овог дела популације.

3.4. Становништво према активности

Становништво према активности, по попису из 2011. године

Територија	Активно становништво					Неактивно становништво						
	Свега	Обављ. Заним.	Незапослени			Свега	Деца млађа од 15 г.	Пензионери	Лица са прих. Од имов.	Ученици/студенти	Домаћице	Остало
			Свега	Некад радили	Траже 1. посао							
Лапово	2859	2040	819	443	376	4978	1052	1942	29	555	959	441
Шумадија	123743	92124	31619	18950	12669	169565	40760	66554	1148	23054	23236	14813
Поморавље	81441	60824	20617	12307	8310	133095	28980	54683	953	15337	20817	12325
Регион	205184	152948	52236	31257	20979	302660	69740	121237	2101	38391	44053	27138

Извор: Републички завод за статистику

Према званичном попису из 2011. године, број активних становника општине Лапово је 2.859, односно 36,48% укупне популације општине. Од овог броја, 71,35% обавља неко занимање, док остатак чине незапослена лица која траже посао или, пак, лица која су привремено прекинула своја занимања. Издржавано становништво чини 63,52% укупне популације општине.

Према последњем званичном попису 2011. године, општина Лапово је имала 2.455 домаћинстава са просечно 3,20 чланом. У односу на претходни попис, број домаћинстава је мањи за 4,4%.

3.5. Домаћинства према броју чланова

Домаћинства према броју чланова

Година	Укупно	1 члан	2 члана	3 члана	4 члана	5 чланова	6 и више	Просечно
2002	2567	477	612	420	479	275	204	3,21
2011	2455	518	537	420	408	286	286	3,20

Извор: Републички завод за статистику

Витални догађаји у општини Лапово

Година	Живорођени		Умрли		Природни прираштај		Бракови	
	број	на 1000 становника	број	на 1000 становника	број	на 1000 становника	закључени	разведени
2002.	78	9,5	129	15,7	-51	-6,2	47	12
2003.	73	9	144	17,7	-71	-8,7	38	11
2004.	74	9,2	134	16,6	-60	-7,4	46	8
2005.	60	7,5	141	17,7	-81	-10,2	40	15
2006.	76	9,6	129	16,3	-53	-6,7	34	16
2011.	50	6,7	151	20,1	-101	-13,5	31	-
2014.	59	5,6	133	17,6	-74	-12,1	29	3
2015.	54	7,2	111	14,9	-57	-7,7	33	4

Извор: Републички завод за статистику

Стратегија развоја туризма општине Лапово

Године 2015. бележи се благи пораст броја живорођених, смањен број умрлих и благи пораст природног прираштаја у односу на податке из претходне године и са последњег пописа становништва 2011. године.

Етничка припадност становништва у општини Лапово у 2011. години

Националност	Укупно	Срби	Црногорци	Македонци	Мађари	Роми	Румуни	Русини	Хрвати	Југословени	Словенци	Словаци	Албанци	Бугари	Остали	Нису се изјаснили	Регионална припадност	Непознато
Број	7837	7613	7	7	1	56	1	0	8	0	0	1	5	6	6	39	1	86

Извор: Републички завод за статистику

Према националној структури становништва у општини Лапово најбројнији су Срби - 97,1%. Међу националним мањинама предњаче Роми - 0,71%.

Религијска припадност становништва у општини Лапово у 2011. години

Религија	Укупно	Света	Православци	Католици	Протестанти	Исламисти	Атеисти	Неподељени	Друго	Непознато
Број	7837	7678	7599	19	2	0	14	44	3	98

Извор: Републички завод за статистику

Сходно националној структури становништва, најзаступљенија религија у општини Лапово је православно хришћанство (96,96%).

4. СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ТУРИЗМА СРБИЈЕ

За израду стратегије развоја туризма општине Лапово неопходно је утврдити спољашње окружење на националном, регионалном и глобалном нивоу. Такође, одређени стратешки документи, на националном нивоу, представљају основну водилу за дефинисања стратешких циљева у овом случају консултоване су смернице Стратегије развоја туризма Србије, као вишег акта. Као потенцијално нова туристичка земља која тек тражи своје место на туристичком тржишту, а уважавајући, при томе, глобалне трендове и процесе на тржишту, Србија има добре могућности да искористи своју садашњу "low profile" позицију и то из неколико разлога:

- Србија може да учи из добрих и лоших искустава других;
- Србија може да креира туристичке производе и своју позицију на тржишту у складу с савременим трендовима;
- С обзиром на наслеђену инфраструктуру и организацију у туризму, Србија може да дејствује брзо;

Стратегија развоја туризма општине Лапово

- Србија има критичну масу знања и интерног капацитета за брзи улазак у међународну туристичку утакмицу.

Реалне шансе Србије се огледају у следећем:

- **Глобални заокрет у туризму:** Пре свега је реч о коришћењу прилика незаустављивог тренда уласка на туристичку мапу све већег броја мањих (нових) дестинација, услед већ потврђене навике да туристи све више траже и прихватају нова искуства и дестинације. Тим пре када такве дестинације нуде нова искуства на професионалан начин;
- **Производи с највећим пословним потенцијалом:** Од једанаест производа темељених на искуствима, Србија има шансе у свима, осим туризма "сунца и мора". При томе, посебно ваља истаћи шансе Србије у производима повезаним са коришћењем природе и екотуризма, здрављем, активностима специјалних интереса, руралним туризмом, културним туризмом, речним крузингом као и пословним туризмом.
- **Профил нових туриста:** Сви кључни трендови на пољу промене профила туриста будућности такође иду на руку Србији. Посебно је реч о трендовима према независним, технолошки образованим посетиоцима у потрази за аутентичним искуствима, као и активним туристима заинтересованим за културу и природне ресурсе дестинација у које путују.
- **Општи раст тржишта:** Традиционалне емитивне земље и даље имају тренд раста, уз све већу диверсификацију интереса, у складу са данашњим социо-културним променама у тим земљама. С друге стране, убрзано се отварају нова емитивна тржишта, која су све више избирљива и траже добру вредност за новац. Европске интеграције посебно иду на руку лакшем доступу окрупњеног тржишта за сваку рецептивну земљу. Питање је само јасног опредељења и спремности Србије да у туризму искористи шансе, као и професионалног опредељења. Стратегија развоја туризма поред тога што дефинише стање на светском и Европском туристичком тржишту, издваја и неколико видова туризма који би требало да имају приоритет у развоју туризма Србије.

Следећи облици туризма су издвојени као приоритетни:

Рурални туризам подразумева и укључује спектар активности, услуга и додатних садржаја које организује рурално становништво на породичним газдинствима у циљу привлачења туриста и стварања додатног прихода. Рурални туризам укључује различите облике туристичке активности као што су: одмор у сеоским домаћинствима, упознавање са пољопривредном производњом и рад на фармама, учествовање у локалним манифестацијама, активности у природи, уживање у традиционалним

Стратегија развоја туризма општине Лапово

специјалитетима, упознавање локалне традиције и културе, сакупљање биља и плодова, разгледање и излети и сл. Рурални туризам обухвата и друга туристичка кретања, активности и програме које се одвијају у руралном простору.

Производ пословног туризма укључује индивидуална лица који путују у одређене дестинације из професионалних разлога. С друге стране, мајс (MICE) производ представља организован облик путовања такође повезан с пословним мотивима. Овај производ укључује, дакле, све људе с пословним мотивима, искључујући раднике на привременом раду (постати/бити делом радне снаге у другој дестинацији). Постоји битна разлика између здравствених и велнес туристичких производа.

Здравствени туризам повезан је с клијентима са разним здравственим проблемима који путују ради терапија/третмана које ће им помоћи да побољшају своју здравствену ситуацију.

Велнес туризам се тиче клијената доброг здравља а који су у потрази за третманима који ће им омогућити одржавање тог статуса. Данас су здравствени и велнес клијенти у потрази за бољим здрављем, смањењем прекомерне тежине, смањењем ефекта старења, смањењем бола и нелагоде, уклањањем стреса, што су и главни мотиви одабира овог производа. Тражња за спа/велнес производима константна је током целе године. Производ посебних интереса састоји се од више тржишних ниша, а представља одморишну активност која се догађа у необичном, егзотичном, удаљеном или дивљем окружењу.

Уско је повезан са високим нивоом учествовања у активностима од стране туриста, а најчешће се догађа на отвореном простору. Корисник очекује да доживи одређени ниво (контролираног) ризика и/или узбуђења, или, с друге стране, мирноће при чему жели првенствено да тестира своје способности у преферираној активности. Када се одабира производ посебних интереса, одабира се или одређена дестинација која жели да се посети, или се одабира активност која жели да се проводи.

Бројне тржишне нише овог производа, најчешће се деле на благе (енгл. soft) и грубе (енгл. hard) активности. Догађај је континуирана активност која се догађа једном годишње, а која промовише туризам одређене дестинације путем аутономне привлачне снаге самог догађаја, те потиче госте на директно учествовање и укљученост. Да би постали део туристичке понуде неке дестинације, догађаји, по правилу, морају да привлаче учеснике и/или посматраче који нису део локалне заједнице.

5.ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА СРБИЈЕ

Туристичка организација Србије је национална организација за промовисање туризма у земљи и иностранству. Она такође ради туристичка маркетиншка истраживања и сакупља релевантне информације о туризму. Маркетиншке активности најчешће се фокусирају на представљање на међународним сајмовима туризма у Лондону, Москви и Берлину као приоритетима, са мало нагласка на међурегионалној сарадњи са, на пример, Румунијом, Бугарском или Мађарском, због ограничења у буџету. Маркетиншки фокус је на скијању (Златибор и Копаоник), лековитим бањама, градским срединама у Београду, на пловидбама по Дунаву и на планинама.

Стратегија развоја туризма општине Лапово

Туристичка организација Србије је у току реорганизације у последњих пет година, што за последицу има недостатак оперативног континуитета. У смислу важности јужне Србије у националном контексту, и још прецизније у ГОС маркетиншкој перспективи, регион са сматра веома ниским приоритетом.

6. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН ЗА ПОДРУЧЈЕ ШУМАДИЈЕ

Географски гледано, планско подручје подељено је између две велике регије Србије – перипанонске средишње Србије, којој припадају градови и општине у саставу брежуљкасте Шумадије, и долинских заравни Западног и Великог Поморавља, и планинско-котлинске регије, са брдско-планинским областима Старог Влаха и Рашке.

Планско подручје одликује сложена морфологија терена са брдскопланинским рељефом (Копаоник, Рогозна, Голија, Јастребац, Жељин, Чемерно, Гоч, Рудник, Јухор, Бељаница, и друго) и композитним долинама Велике, Западне и Јужне Мораве, Ибра, Расине, Ресаве, Рашке и њихових притока. Ту се прожимају обележја централне и јужне перипанонске Србије (Шумадија, Велико и Западно Поморавље) и планинске Србије (Старовлашко-рашка висија, Копаоничке планине, део Карпатско-балканских планина) са бројним предеоним целинама: Темнић, Левач, Гружа, Хомоље, Лепеница, Јасеница, Жупа, Пештер и другим.

Посматрајући од севера ка југу, терен се постепено смењује од ниских речних површи, преко нижих и средњих планина до високих планинских простора са њиховим заравнима. С обзиром на величину територије коју обухвата, изражене су велике разлике детерминисане природним условима и надморским висинама.

Туристичка привреда је још увек на маргини привредне структуре планског подручја (свега 2,3% запослених у привреди), изузев у неколико мањих целина са вишедеценијском традицијом, на пример Врњачка Бања (15,5% у овој делатности) као најзначајнија дестинација у домену бањског туризма (најпосећенија бања) и Рашка (15,6%) са Копаоником у домену планинског туризма. Туристичке локације и дестинације су бројне, од установа и објеката културе, бањских комплекса (Врњачка, Буковичка, Богутовачка, Матарушка, Јошаничка, Рибарска, Новопазарска, Деспотовачка), језера (Гарашко, Гружанско, „Ћелије”), пећина (Рисовача, Ресавска, Смолућка) до заштићених предеоних целина (НПК, ПП „Голија”, Резерват биосфере „Голија-Студеница”, СПР „Увац” и других) и излетишта (на пример „Равниште” на Великом Јастрепцу, чија је површина 109,71 ha), и представљају добру основу за развој различитих видова туризма.

Број туриста и ноћења варира на планском подручју. Највећи је у најатрактивнијим центрима као што је на пример Врњачка Бања (око 150.000 домаћих и 11.000 иностраних гостију на годишњем нивоу са просечном дужином боравка 3,8 за домаће и 2,6 дана за иностране госте). Буковичка Бања отварањем нових смештајних капацитета увећава многоструко број посетилаца, а планински центар Копаоник бележи пораст од око 30% (укупно око 70.000 гостију) у сезони.

Стратегија развоја туризма општине Лапово

Планско подручје данас тражи место на туристичком тржишту Републике Србије и на ширем туристичком подручју, јер има оптималне могућности да се интензивније туристички развије из неколико разлога:

- располаже разноврсним природним и антропогеним туристичким потенцијалом;
- може да користи добра искуства развијених туристичких региона;
- може да креира туристичке производе и побољша положај на тржишту у складу са најновијим трендовима у туризму на локалном и регионалном нивоу;
- може да делује брзо са наслеђеном инфраструктуром (модернизација капацитета) и (ре)организацијом у туризму;
- може да критичну масу знања и расположиви интерни капацитет искористи за улазак у националну и ширу туристичку конкуренцију;
- савремених (нових) трендова развоја туризма који подразумевају убрзани улазак на туристичку мапу све већег броја дестинација, услед већ потврђене навике да туристи све више траже и прихватају нова искуства и дестинације;
- промене у профилу туриста ка посетиоцима који траже аутентична искуства и активним туристима заинтересованим за културу и природне ресурсе дестинација у које путују. На подручју Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа према типу туристичког садржаја могу се издвојити:
 - природни туристички потенцијали;
 - антропогени туристички потенцијали (насеља и духовни/традиционални/ манифестациони туристички потенцијали и вредности).

Природни туристички потенцијали на подручју Просторног плана су многобројни и могу се поделити на:

- 1) планине и остале геоморфолошке и спелеолошке туристичке потенцијале
- 2) термалне воде – бање и бањска туристичка места
- 3) језера и остале хидролошке туристичке потенцијале
- 4) националне паркове и остале биогеографске туристичке потенцијале

Према природним и створеним туристичким ресурсима подручја и критеријумима тражње ширег круга туристичке и рекреативне клијентеле, понуда туристичког подручја засниваће се на следећим доминантним видовима туризма:

- планинском туризму и рекреацији – са разноврсном целогодишњом понудом како у зимској, тако и у летњој сезони уз сеоски, ловни, еколошки и друге видове селективног туризма;
- туризму, спорту и рекреацији и здравствено-рекреативном туризму на воденим површинама – са летњом понудом на водоакумулацијама и рекама, потенцијалним подбранским акватичким садржајима као и целогодишњим акватичким садржајима на бази природне термоминералне воде, уз планински, сеоски, риболовни, ловни и друге видове туризма;

Стратегија развоја туризма општине Лапово

- бањском туризму – са целогодишњом понудом у здравственој рехабилитацији, здравственој, општој и спортој рекреацији на тлу и води, на бази минералних и термоминералних вода и климатских погодности; уз планински, сеоски, еколошки и друге видове туризма;
- градском туризму – Крагујевца и иницијацијом градског туризма у осталим општинским центрима, са целогодишњом понудом манифестационог и пословног туризма, рекреације и сл;
- транзитном туризму – првенствено на правцу коридора аутопута Е-75 деоница Ниш- граница Републике Македоније, источном и западном туристичком коридору и гребенско-панорамском туристичком коридору, уз функционалну интеграцију са туристичком понудом окружења;
- сеоском туризму – са целогодишњом понудом, уз планински, еко и етно-туризам, ловни туризам, производњу еко-хране, етно-занатских производа и др.

7. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР И СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Стратегија одрживог развоја општине Лапово је усаглашена са националним стратешким оквирима и правцима развоја, а с друге стране даје смернице за развој секторских стратегија као и индикаторе за детаљније планове. Стратегија одрживог развоја Републике Србије представља кровни документ са којим треба да буду усклађене све локалне стратегије одрживог развоја на територији Републике Србије. У Националној стратегији идентификовани су следећи приоритети:

- **Приоритет 1.** Чланство у Европској унији
- **Приоритет 2.** Развој конкурентне тржишне привреде и уравнотежен економски раст
- **Приоритет 3.** Развој људских ресурса и повећање запослености
- **Приоритет 4.** Развој инфраструктуре и равномеран регионални развој
- **Приоритет 5.** Заштита и унапређење животне средине и рационално коришћење природних ресурса

Визија и циљеви стратегије одрживог развоја општине Лапово су усаглашени са приоритетима Националне стратегије одрживог развоја Републике Србије где ће се, кроз спроведене активности на локалном нивоу, допринети реализацији дефинисаних приоритета.

Сви елементи развоја морају бити компатибилни са општеприхваћеним начелима развоја, наведеним у Националној стратегији. Спона између националног и локалног нивоа стратешког размишљања и деловања јесте регионални ниво, односно актуелна регионална стратегија – Регионална стратегија одрживог развоја Шумадије и Поморавља за период 2011-2021, која је базирана на већ утврђеним приоритетним

Стратегија развоја туризма општине Лапово

правцима развоја преузетим из Националног стратешког документа и интегрисаних у претходни стратешки документ општине Лапово, а истовремено је у корелацији са приоритетима развоја локалних стратегија.

8. МЕТОДОЛОГИЈА

Од средине осамдесетих у општинама Србије су занемарене активности на планирању развоја. Нису доношени документи који садрже заједничку визију будућности и дугорочне циљеве развоја, који би обухватили друштвени, економски и институционални развој и заштиту животне средине, као ни секторски развојни планови за поједине области (туризам, привреда, пољопривреда ...). Због тога није ни било усклађених средњорочних, ни годишњих планова и програма. Одсуство планирања имало је за последицу стихијски развој, који није био заснован на реалним потребама и могућностима локалних заједница.

Општине у Републици Србији су законским решењима после 2000. године, а посебно Законом о локалној самоуправи, добиле већу аутономију у погледу планирања развоја. Законом о локалној самоуправи је, као примарна, дефинисана надлежност локалне самоуправе да изради, усвоји и реализује програме развоја општине. Приликом израде Плана развоја туризма општине Лапово, примењен је веома широк и свеобухватан приступ инвентаризације, која садржи економске, социјалне, популационе, политичке, правне, административне, финансијске и друге релевантне факторе, који утичу на могућност развоја туризма у Општини.

У првој фази израде плана развоја туризма општине, као најзначајније коришћене изворе података треба навести:

- Републички завод за статистику
- Туристичку организацију Србије
- Министарство економије и регионалног развоја Републике Србије
- Стратегију развоја туризма Србије и друга документа проистекла из Стратегије
- Стратешки план развоја општине Лапово
- Нацрт просторног плана општине
- Закон о туризму

Експертска анализа је примарни метод истраживања и она је у свом оквиру подразумевала:

- коришћење свих релевантних података и чињеница, секундарних података и истраживања спроведених на терену,
- истраживања у оквиру експертских, групних састанака чланова истраживачког тима,
- истраживања ставова и предлога који су били тема у оквиру састанака са заинтересованим странама и представницима општине
- верификацију података и закључака на терену и на конкретним локалитетима у општини и у разговорима са представницима менаџмента и заинтересованих група.

Стратегија развоја туризма општине Лапово

- Анкетно истраживање пословних капацитета приватног и цивилног сектора, у циљу успостављања локалних партнерстава на пољу развоја туризма. На основу различитих облика и метода, које су коришћене током истраживања, обезбеђена је усклађеност Плана са другим званично усвојеним документима из ове области.

9. ВИЗИЈА ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ЛАПОВО

Визија је ментална слика о томе како становници желе да њихова општина изгледа за 15 до 20 година. Артикулисањем изјаве о Визији и њеним укључивањем у стратешки документ, ствара се слика дестинације до које треба пројектовати пут.

Визија општине Лапово дефинисана је претходним документом, стратегијом одрживог развоја за период 2010 - 2015 и има следеће карактеристике:

- Договорена од стране свих заинтересованих страна
- Описује шта доноси будућност, а не описује како се тамо стиже
- Фокусира се на исходе процеса спровођења стратегије
- Није увек у потпуности остварива, али даје заједници јасно виђење шта се жели постићи
- Она је опис како заинтересоване стране виде своју будућност
- Проистиче из знања формираног кроз социо-економску и SWOT анализу
- Даје се за период од 15 до 20 година.

Визија општине Лапово:

Лапово је високо развијена општина у којој се континуирано стварају нова радна места кроз ефикасну политику привлачења инвеститора, базирану на искоришћавању конкурентских предности, проистеклих из повољног геостратешког положаја на Коридору X.

Развој МСП сектора је базиран на услугама из области грађевинске индустрије, производњи здраве хране и туризму.

Територија општине Лапово је урбанистички и инфраструктурно уређена и потпуно комунално опремљена градска средина са ефикасном локалном самоуправом која успешно развија регионална, национална и међународна партнерства.

Еколошки је здрава и комунално потпуно уређена средина, која поштује принципе одрживости и очувања животне средине, са становницима који имају високо развијену еколошку свест.

Лапово, општина са традиционалним породичним вредностима и добрим међуљудским односима, има флексибилан систем образовања који је у функцији задовољавања потреба локалне привреде и инвеститора, са развијеним социјалним и здравственим службама, где се млади баве спортом и уметношћу.

Стратегија развоја туризма општине Лапово

На основу процене унутрашњих и спољашњих фактора у општини Лапово и утврђених компаративних предности, од суштинског је значаја развијање система јединствених, заједничких вредности општине и визије која је прихватљива за представнике власти, грађана и привредних субјеката. Визија је слика о томе како становници желе да општина Лапово изгледа за 10 година у сектору туризма. Артикулисањем изјаве о визији и њеним укључивањем у стратешки документ, ствара се слика дестинације до које треба пројектовати пут.

10. ОБЛАСТИ ДЕЛОВАЊА И ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА

Одрживи развој и јачање туристичке привреде на територији општине Лапово подразумева увећање туристичке атрактивности Општине усклађено са очувањем, заштитом и унапређењем посебних природних, предеоних и амбијенталних вредности и непокретних културних добара.

11. ТУРИСТИЧКО ПОЗИЦИОНИРАЊЕ ОПШТИНЕ ЛАПОВО

Позиционирање је начин да се дестинација у свести потрошача или постави на место које није заузето од стране друге, конкурентске дестинације, или да истисне постојећег конкурента.

То је процес који директно утиче на све остале маркетиншке одлуке и усмерава се на тачно изабране циљне сегменте, са јасно дефинисаним преференцијама у погледу производа. Ефектно позиционирање треба да омогући општини, као туристичкој дестинацији да кроз дистинктивну и јасну краћу поруку скрене пажњу аудиторијума и тако буде примећен. Основе за позиционирање базиране су на сету кључних вредности, истражених и уређених од стране свих учесника у ланцу вредности.

Следећи сет најзначајнијих вредности/атрибута (туризма) општине Лапово који би могао послужити као једна од основа за дефинисање позиције као туристичке дестинације на тржишту:

- Мирна (спокојна).
- Традиционална и аутентична.
- Незаобилазна.

У поступку израде Нацрта плана развоја туризма општине као и у процесима његове конкретизације у пракси треба да се инсистира на овим атрибутима. Из разлога успешног креирања Плана и његове операционализације неопходно је у што већој мери базирати се на овим критичним вредностима и атрибутима успеха.

12. ТУРИЗАМ

Променом назива установе у Културно-туристички центар „Стефан Немања“ Лапово, стекли су се услови за унапређење туристичке понуде општине Лапово. Осим примарне понуде у виду смештаја у постојећим капацитетима: Ресторан „Капија Шумадије“ (24 лежаја) и ресторан „Стражевица“ (8 лежаја) и богата гастрономска понуда, развио се етно туризам кроз деловање УЖ „Моравске шаренице“ и УЛУ „Светлост“ и стварање сувенира и ручних радова, уметничких дела и њихово пласирање на сајмовима, етно фестивалима и сличним манифестацијама. Врло значајан је културни туризам као неодвојиви део целокупне туристичке понуде и то кроз подстицање и координирање различитих културних активности а посебно је циљ развијање специфичних видова туризма као што су: спортско-рекреативни, ловно-риболовни, културно-манифестациони, дечији, сеоски, излетнички, омладински и други видови.

Допринос развоју туризма дала су следећа удружења:

- Ловачко,
- Риболовачко,
- Бициклисти,
- Азил за коње „Старо брдо“,
- КУД Лапово,
- УЖ „Моравске шаренице“,
- УЛУ „Светлост“,
- Удружење воћара и виноградара „Црвени брег“,
- Бицикличко удружење, Бајкери,
- Плесачи „Адвенце клуб“,
- УГ „Зора“,
- Коло Српских Сестара,
- Кинолошко удружење „Пирамида“.

За унапређење туристичке понуде потребно је много тога: заједнички рад свих актера у туризму, едукација и реализација започетих пројеката на потребној туристичкој инфраструктури, повећање средстава у буџету за ту намену и запошљавање најмање једног радника у КТЦ-у, штампање брошура, појачана кампања и информисаност о

понуди, стварање конкретних продајних и информационих места (сувенирница и електронски туристички банер)

13. КРИТЕРИЈУМИ ЗА ТУРИСТИЧКУ ВАЛОРИЗАЦИЈУ

Валоризација представља једну од најважнијих фаза у процесу стратешког и просторног планирања развоја туризма, али се истовремено ради о најкомплекснијој и сложеној фази, посебно када је у питању процена самих ресурса и њихових капацитета, чију туристичку вредност је често тешко објективно проценити.

Циљ валоризације је да процени вредност елемената туристичког потенцијала (појединачно и њихов ланац вредности), односно утврди њихову употребну и развојну вредност. Након туристичке валоризације могуће је по вредности, капацитетима и значају рангирати ресурсе и остале елементе потенцијала према процењеној вредности. Туристичка валоризација, такође, представља вредновање, тј. квалитативно и квантитативно процењивање туристичких вредности ресурса, као и осталих конститутивних елемената туристичког потенцијала (туристичке инфраструктуре).

Предуслов приступању туристичкој валоризацији је да неки објекат/локалитет, поседује туристичка својства, а пре свега својство атрактивности (раритетност, знаменитост, естетске вредности или атракција), да буде туристичка вредност, а то значи да својим својствима задовољава туристичку потребу и тражњу.

Две су основне категорија значајне у туристичкој валоризацији – атрактивност и вредности. Резултат туристичке валоризације је туристичка вредност. Један од метода туристичке валоризације је комбиновани квалитативно – квантитативан компартивни метод којим се утврђују квалитативни и квантитативни аспекти којим се исказује туристичка вредност.

Основни принципи у туристичкој валоризацији и примени одређених

критеријума за оцењивање су следећи:

- могу се поредити само туристичке атрактивности исте врсте,
- у систем компарације морају се уврстити највише афирмисани мотиви, најближи и неки други карактеристични мотиви
- може се применити и принцип комплементарности укључивањем у вредновање мотива друге врсте

14. РАЗВОЈ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА

На основу претходно спроведених анализа постојећег стања општине Лапово у сектору туризма, оправдано је издвајање и развој следећих туристичких производа:

- Транзитни туризам
- Производи у оквиру руралног туризма
- Туристичке манифестације

15. ТРАНЗИТНИ ТУРИЗАМ – ПУТЕВИ У ЛАПОВУ И ПОЛОЖАЈ

Из уписаних података почев од 2009. па до 2015. године се може закључити да је локална путна мрежа проширена за 8,57 км савременог коловоза и да је остало 12,86 км неасфалтираних локалних улица што је 14,51% од укупне локалне путне мреже не рачунајући пољске путеве.

Преглед путне мреже на територији општине Лапово

Година	Укупно (km)	Савремени коловоз (km)	Магистрални (km)		Регионални (km)		Локални (km)	
			Свега	Савремени коловоз	Свега	Савремени коловоз	Свега	Савремени коловоз
2009.	104,91	83,48	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	67,17
2010.	104,91	86,28	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	69,97
2011.	104,91	86,28	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	69,97
2012.	104,91	86,28	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	71,97
2013.	104,91	88,28	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	71,97
2014.	104,91	92,05	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	75,74
2015.	104,91	92,05	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	75,74

Извор: Подаци послати Републичком заводу за статистику од стране ЈП Нови век Лапово на основу годишњег истраживања о путевима и мостовима на Обрасцу САГ-41

Када је реч о крупној инфраструктури, њу чине важнији саобраћајни коридори (друмски, железнички), као и објекти, надземни електроенергетски коридори и др.

Саобраћајно-географски положај ове општине изузетно је повољан, с обзиром да се она налази на европском коридору (Коридору 10) и једном од најважнијих магистралних коридора у нашој земљи. Посматраним подручјем пролазе основни магистрални коридори друмског и железничког саобраћаја што му у погледу саобраћајних веза, придаје посебан значај.

Даљинске везе Лапово данас остварује преко магистралног пута М-1.11, ауто-пута Е-75 Београд - Ниш, док везе са ближим и даљим окружењем на регионалном нивоу општина остварује преко регионалног пута Р-214 Велика Плана - Јагодина, магистралног пута М-1.11 према Крагујевцу Краљеву и Чачку, као и мрежом локалних и некатегорисаних путева.

Друмски прикључци на аутопут Е-75 остварују се преко две петље - на правцу централне зоне Лапова и у јужном делу, на позицији везивања магистралног пута М-1.11 према Крагујевцу.

Путна инфраструктура у општини Лапово ће се радити према приоритетима које диктирају потенцијални инвеститори у индустријским зонама, а све је то обухваћено Планом Генералне Регулације.

Стратегија развоја туризма општине Лапово

Аутобуска станица са основном функцијом путничког терминала за приградски и међуградски саобраћај, лоцирана је у Његошевој улици, у непосредној близини петље Лапово, што је повољно за одвијање међуградског саобраћаја.

С обзиром да Лапово представља један од најважнијих железничких чворова у нашој земљи, то је и разумљиво постојање значајне железничке инфраструктуре на подручју насеља. Укупна дужина железничке мреже на територији ове општине износи 5.155 км (за један колосек). У Лапову егзистирају следећа службена места:

- “Лапово Варош” - распутница - (функција, пријем и отпремање путника, сл)
- “Лапово” - првенствено путничка станица - (функција превоз робе и одржавање капацитета интерног карактера)
- “Лапово Ранжирна” - доминантна функција маневарског ранжирања теретних возова

Поред основног железничког коридора, у јужном делу се налази и магистрална железничка пруга Лапово - Краљево - Генерал Јанковић која се везује на железничку пругу Београд - Ниш - државна граница.

На подручју општине Лапово постоје нерегулисане конфликтне тачке на позицијама укрштања друског и железничког саобраћаја, посебно на позицијама интензивних пешачких токова.

Општина Лапово у ближем временском периоду планира реконструкцију надвожњака изнад железничке пруге – Центар, где би се решио проблем како путнички – саобраћајни за возила, тако и пут за пешаке.

Према подацима из Генералног плана општине Лапово, за период до 2020. године, најважнију друску саобраћајницу представљаће и убудуће ауто-пут Е-75 Београд - Ниш чија ће приступачност бити побољшана изградњом петље на новој деоници магистралног пута М-4 (државног пута и реда) Марковац - Бор.

Општина Лапово активно учествује у реализацији пројекта повезивања пута Баточина – Крагујевац са аутопутем Е-75 у потезу ”Кошута”, кроз израду пројектно – техничке документације.

Предвиђене су и саобраћајнице са источне и западне стране ауто-пута које би повезивале радне зоне са уличном мрежом и саобраћајницама вишег ранга.

Укључују се, такође, саобраћајнице нижег ранга, односно ранга градских саобраћајница и јачих сабирница које формирају примарну уличну мрежу.

Укрштања главних насељских саобраћајница и железничких пруга биће денивелисана.

У погледу железничког саобраћаја предвиђено је задржавање, реконструкција и модернизација постојеће двоколосечне електрификоване железничке пруге Београд - Ниш - државна граница са побољшањем елемената трасе за брзине до 160 км/час.

Стратегија развоја туризма општине Лапово

За железничку пругу Лапово - Крагујевац - Краљево, по подацима из Генералног плана, актуелна је изградња другог колосека и електрификација пруге са побољшањем елемената трасе за брзине до 160 км/час.

Имајући у виду да је у просторном плану подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75 дат и положај потенцијалног пловног коридора Велике Мораве са оријентационим положајем брана, развој водног саобраћаја на посматраном подручју зависиће од развојних програма Републике Србије.

Преглед јавних путева на територији општине Лапово

Година	Укупно (km)	Савремени коловоз (km)	Државни путеви I реда (km)		Државни путеви II реда (km)		Општински путеви (km)	
			Свега	Савремени коловоз	Свега	Савремени коловоз	Свега	Савремени коловоз
2013	104,91	88,28	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	71,97
2014	104,91	92,05	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	75,74
2015	104,91	92,05	0,58	0,58	15,73	15,73	88,60	75,74

Извор: Подаци послати Републичком заводу за статистику од стране ЈП Нови век Лапово на основу годишњег истраживања о путевима и мостовима на Обрасцу САГ-41

16. ПРОИЗВОДИ У ОКВИРУ РУРАЛНОГ ТУРИЗМА

Рурални туристички производи општине Лапово базирали би се на природним и антропогеним туристичким вредностима у руралном простору општине. Домаћинства која се баве производњом вина би могла да понуде и друге услуге гостима, тако да би оваква комбинација подстакла развој сеоског туризма. На првом месту то су спорскорекреативне активности базирани на реци и околним планинама.

У овом смислу постоји добра основа за развој планирења, вожње планинских бицикала, риболова, лова, познавања биљака и гљива и томе слично. Туристичка афирмација локалитета у околини би довела да могућности организације излетничких тура до њих, која би била намењених свим сегментима туриста мотивисаних културно-сазнајним атрибутима.

17. ТУРИСТИЧКЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Од 2006. године створене су значајне туристичке манифестације које имају за циљ окупљање различитих удружења, уметника, а све у циљу неговања културне баштине, неговања културе живљења, подстицања бављењем и израдом сувенира, уметничких дела као и ручних радова. Такође ствара се добра база за развијање сеоског туризма у сарадњи са приватним сектором као нераскидивим делом у стварању туристичке базе и инфраструктуре.

Вина у част – манифестација се одржава од 2006. године, у галерији Културно-туристичког центра. Обухвата едукацију, дегустацију вина и проглашење најбољег вина.

Дани отворених дворишта – манифестација се одржава од 2007. године. Ова манифестација се одржава у циљу едукације и подизања стандарда живљења и обухвата избор најлепших дворишта у три категорије: етно, парк и најлепше двориште.

Међународна изложба уметника "Град музеј железнице Лапово" – манифестација се одржава од 2007. године, током септембра и октобра месеца, сваке године.

Етно фестивал "Дани Моравских шареница" - манифестација која представља изложбу експоната и етно-производа ручне израде. Организацијом ове манифестације, већ 11 година, бави се Удружење жена Моравске шаренице. Претходних година била је одржавана под именима Практика и Домаћа радиност. Манифестација је регионалног карактера, осмишљена тако да, поред наведених изложби, обухвати и размену искуства са гостујућим удружењима сличне оријентације. Поменути манифестацију просечно посети 800-1000 гостију.

18. ПРАТЕЋЕ ДЕЛАТНОСТИ

Постоје угоститељски објекти мањег капацитета, али са понудом која може делимично да задовољи потребе туриста. Заступљеност традиционалних јела и пића може бити проширена. Угоститељски објекти су углавном усмерени на локално становништво.

Упркос веома повољним природним потенцијалима (клима, рељеф, незагађеност терена, квалитет земљишта...), традицији у пољопривредној производњи као и чињеници да је добар део становништва оријентисан ка пољопривреди.

Пољопривреда у општини је и даље углавном екстензивна и најчешће традиционална, сем појединачних случајева који су тржишно опредељени. По укупним површинама пољопривредног земљишта и начину његовог коришћења, западни део подручја има повољније услове за развој интензивне пољопривредне производње. У осталом делу подручја, у планинским и периферним сеоским насељима, изразити су процеси депопулације. Ратарство, а пре свега производња раног поврћа карактеристична је за равничарски део општине, а велики део пољопривредних површина које се обрађују је у затвореном простору (под пластеницима). У брдско-планинском пределу, терен је посебно погодан за плантажни узгој јагодичастог воћа. У биљној производњи доминирају: повртарство (паприка, парадајз, купус, краставац), ратарство (кукуруз, пшеница) и крмно биље у равничарском подручју, затим воћарство (шљива, јабука и ораси, а последњих година вишња и јагода) и посебно виноградарство, претежно у брдском подручју. Сточарска производња је слабије развијена, а у последње две деценије је скоро три пута смањен број грла, са даљом тенденцијом смањивања. Заступљено је говедарство (најчешће домаће шарено говедо у типу сименталца) и свињарство (укрштене расе ландраса, јоркшира и пиатрена) претежно у брдском подручју, а овчарство (укрштен витемберг, мање цигаја) у брдско-планинском подручју.

Спорт и рекреација. Дистрибуција терена за рекреацију и спорт на територији општине је неравномерна. Највише спортско-рекреативних терена и објеката је заступљено у општинском центру и равничарском делу општине. У осталим, нарочито брдскопланинским насељима у јужном и северозападном делу подручја, проблем

Стратегија развоја туризма општине Лапово

представља недостатак, односно, неадекватна заступљеност и уређеност рекреативних простора.

С обзиром на перспективе развоја спорта и позитивне демографске трендове који се у будућности очекују у градском насељу, постојећи спортски терени и простори нису довољни да задовоље бројне и разноврсне потребе младих, али и амбицију општине да заузме значајно место на спортској мапи Србије. Изражена је потреба за изградњом комплекса тениских терена, као и изградњом отворених и затворених базена.

19. МАРКЕТИНГ ПЛАН ДЕСТИНАЦИЈЕ ЛАПОВО

Маркетинг план је један од најзначајнијих елемената стратешког развоја туристичких дестинација. Маркетинг планом дестинације дефинишу се основне стратешке маркетиншке активности које је потребно предузети како би се остварила визија и дефинисани циљеви туристичког развоја.

Основу маркетинг плана туристичких дестинација чине маркетинг активности које се примењују у одређеном периоду како би се интензивније комерцијализовали туристички производи, повећао укупан туристички промет и остварио дугорочни раст тржишног учешћа.

Маркетинг планом општине биће дефинисане основне маркетинг активности које потребно спровести у периоду од наредних пет година како би се повећао туристички промет у дестинацији и остварила дефинисана визија и циљеви туристичког развоја.

Маркетинг план општине треба да представља основу на којој ће бити надограђивана маркетинг стратегија у складу са будућим развојем туризма у дестинацији и трендовима на интернационалном и домаћем туристичком тржишту. У маркетинг стратегији од посебног значаја су маркетиншко комуницирање и испоручивање нових вредности које ће бити створене развојем туристичких производа на подручју општине реализацијом инвестиционих пројеката, програма конкурентности и планова развоја туризма.

Стратешки приоритети маркетинг плана су следећи:

- брендирање
- интернет
- дефинисање циљних тржишта
- маркетинг план производа
- интегрисане маркетиншке комуникације
- интерни маркетинг

У складу са планом маркетинга туристичких производа Србије, по важећој Стратегији развоја туризма Србије до 2015. године, у општини идентификована су и изабрана три кључна туристичка производа: Транзитни туризам, Производи у оквиру руралног туризма, Туристичке манифестације. Након анализе тржишта и изобра туристичких производа са најреалнијим тржишним шансама, у следећем делу наведене су основне претпоставке за тржишно позиционирање, циљна тржишта на којима је потребно

Стратегија развоја туризма општине Лапово

извршити позиционирање, циљне групе ка којима се усмеравају маркетиншке активности, промотивне активности са каналима продаје

ТРАНЗИТНИ ТУРИЗАМ

Основне претпоставке:	<ul style="list-style-type: none">• близина аутопута Е 75 и близина Власинског језера• адекватна туристичка сигнализација• реконструисани хотелски капацитети прилагођени туристима у пролазу• локалне атракције промовисане и прилагођене за посете• Лапово промовисано као транзитни пункт
Циљна тржишта	<ul style="list-style-type: none">• Србија (Београд, Војводина, већи градови)• Земље Централне и Северне Европе (Мађарска, Аустрија, Швајцарска, Чешка, Словачка, Немачка, Пољска, Финска, Шведска и др.)• Земље Западне Европе (Велика Британија, Француска, Холандија, Белгија)• Земље бивше СФРЈ
Циљне групе	<ul style="list-style-type: none">• Транзитни туристи на путу за Грчку и Турску.• Транзитни туристи на путу за Бугарску• Транспортна предузећа
Промоција и канали продаје	<ul style="list-style-type: none">• Наступи на сајмовима (Београд, Нови Сад)• Интернет презентације• Оглашавање на специјализованим сајтовима за планирање путовања• Специјализоване агенције (Агенције специјализоване за Грчку и Турску)• Интернет сајтови за Грчку (домаћи и страни, плаћено оглашавање)• Интернет сајтови за Турску (домаћи и страни, плаћено оглашавање)

Стратегија развоја туризма општине Лапово

Развојна област	Стратешки циљ	Оперативни циљ	Пројекти
<p>Формирање и развој атрактивних културних, спортских и туристичких садржаја уз ефикасно коришћење локалних природних ресурса, кроз инвестирање у младе и подизање њихових капацитета</p>	<p>1.Развити туристичку понуду и подићи ниво туристичких услуга стварањем услова за комерцијализацију природних ресурса, изградњом неопходне туристичке инфраструктуре и постизањем економске одрживости постојећих и нових туристичких производа</p>	<p>1.1. Повећати туристичку посећеност општине Лапово за 20% до 2021. године повећањем квалитета постојећих манифестација и увођењем нових видова туризма са акцентом на етно и спортски туризам</p> <p>1.2. Проширити туристичку инфраструктуру за 30 % до 2021. године изградњом смештајних капацитета и пратеће инфраструктуре</p>	<p>1) Каталог Међународне изложбе ГРАД МУЗЕЈ ЖЕЛЕЗНИЦЕ ЛАПОВО 2) Категоризација сеоских домаћинстава на територији Лапова 3) Кад кажем Лапово-фотомонографија 4) Лапово у фокусу туризма 5) Лапово у срцу Железнице</p> <p>1) Изградња бунгалова и подизање смештајних капацитета 2) Реконструкција Трга Краља Александра, Трга Ђенерала Драже и Игралишта за децу 3) Сувенирница од рециклираног материјала</p>

20. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА, МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

План имплементације стратегије садржи подмере које се односе на читав петогодишњи период спровођења стратегије и служиће као основа за припрему годишњих акционих планова.

Свеобухватно праћење процеса и активности које се спроводе у циљу остваривања великог броја стратешких циљева и јавних политика у разним областима функционисања друштва и даље представља изазов.

Тај изазов има пет основних димензија:

- 1) успостављање методолошки адекватног система праћења, који ће укључити међународне, али и националне индикаторе,
- 2) успостављање ефикасног, редовног и координисаног институционалног система прикупљања података и извештавања о њима,
- 3) квалитетно прикупљање и обрада самих података,
- 4) сврсисходна анализа добијених података и праћење трендова,
- 5) дефинисање јавних политика у односу на спроведену анализу.

Не треба заборавити ни повремено ревидирање мера из стратешких докумената, када се праћењем индикатора покаже да не дају одговарајуће резултате.

Стратегија развоја туризма представља документ чији опсег превазилази самом Стратегијом дефинисане циљне исходе и одговарајуће активности. Ради се о стратешком документу који покушава да свеобухватно сагледа ситуацију везану за туризам у Лапову и да се на одређени начин постави као кровни документ када је у питању ова тема.

Према критеријуму везаности за конкретне активности у оквиру мера из Стратегије, предложене индикаторе можемо поделити у три групе:

- 1) индикатори који су директно везани за конкретне циљне исходе и, посредно, активности предвиђене Стратегијом,
- 2) индикатори који су индиректно везани за циљне исходе, а не и за конкретне активности, али су важни са становишта праћења опште ситуације када је туризам у питању,
- 3) индикатори који су индиректно везани за циљне исходе, али за чије увођење у статистички систем Србије тренутно не постоје услови.

Трећа група индикатора није укључена у текст Стратегије, већ се предлаже да једна од активности буде креирање свеобухватног инструмента за анализу стања туризма, који ће, поред постојећих, укључити и ове индикаторе.

У том смислу, једна од приоритетних активности Стратегије јесте дефинисање методологије за праћење оних индикатора за које не постоји методологија праћења, а који су неопходни како би се пратио напредак у имплементацији саме Стратегије.

Стратегија развоја туризма општине Лапово

Органи надлежни за поједине области туризма дужни су да сарађују у спровођењу те политике и одреде контакт особу за туризам. Контакт особа за туризам координира активности, планира, спроводи и врши евалуацију Стратегије.

Органи који буду одређени као носиоци појединих активности, утврђених Акционим планом, биће у обавези да на сваких шест месеци, достављају извештаје о статусу реализације одређених активности. Потребно је да постоји и адекватан годишњи извештај.